

שלום שבוע טוב.

אתמול בלילה חשבנו שיהיה נכון להתייחס להסתלקותו של הרב אלישע וישליצקי, ואמנם זה היה צריך להיות מסיבת ראש חודש, ואפילו הזמנו מישהי וחשבנו לנכון להתייחס למה שקורה כעת. בגלל ההתראה הקצרה, לא מצאו מישהו יותר טוב אז אני מדבר ואולי יש פה אנשים שגם מכירים, אולי רוצים לספר..

אני רוצה לחלק את זה לשני חלקים:

החלק הראשון זה החלק הכללי ואחר כך חלק קצת יותר אישי.

קודם כל בחלק הכללי-

הרב אלישע, אני רוצה לנסות להסביר את זה היום, מה שאני אצליח בעניות דעתי, היה אדם נדיר. זה נראה לי ההגדרה שלי לאישיות הזו. היה אדם נדיר. אני אנסה להסביר למה היה כזה נדיר. זן נדיר. יש שיר כזה, לא? הוא היה אדם נדיר בכל קנה מידה ואני אנסה להסביר. הכותרת, דרך אגב לא הכנתי כלום, אני מתנצל מראש, זאת האמת המרה. היה לי עוד כמה עניינים פה ושם. אני כשאני חושב על אדם גדול, אני חושב שהרב אלישע אדם גדול. מה זה אדם גדול? אני חושב שאדם גדול זה אדם שאומר דברים גדולים וגם הוא חי אותם. תסתכלו באבן שושן אולי יש הגדרה אחרת, אבל אני ככה אני מרגיש, זאת אומרת, אדם גדול זה אדם שאומר את הדברים הגדולים אבל הוא שם, הוא באמת שם. הוא נמצא שם, חי את זה, חווה, אתה מרגיש שהוא שם, אתה לא צריך הרבה לחקור ולחפור בשביל להבין שהוא שם. וזה נראה לי הכותרת. בכותרת הייתי מחלק את זה לאדם נדיר, באמת אדם נדיר, וגם אדם גדול.

קודם כל למה חשבנו לציין את הסתלקותו בתוך השבעה?

הרב אלישע היה מאד קשור למדרשה, הוא לימד במדרשה... הקמתה של המדרשה. אמנם בתכנית ההוראה לא לימד, קצת מאד, אבל בימי עיון, בהזדמנויות כאלה או אחרות הוא היה קשור.. יום נשים... אם אני מדבר על המדרשה בכלל...

זה לא נורמלי בעולם הכל כך לא נורמלי שלנו לא להתייחס לדברים שקורים. קורים דברים, ולכן הרגשנו שיש פה איזשהו משהו מאד אמיתי שצריך לשנות את סדרי בראשית ולעשות איזה משהו. אז זה הקדמה ראשונה. הקדמה שניה- כשמזכירים אדם שנפטר, יש פה שני דברים מעניינים:

דבר ראשון, צריך לדעת שכשמדברים על אדם שנפטר זה לא בשבילו. זה לא ש'חולקים לו כבוד', אני לא אוהב את הביטוי הזה אני לא יודע אם זה מהמקורות.

קודם כל, הוא לא צריך אותנו, דבר שני, מה זה יעזור? עכשיו הוא שם, ודאי במקום טוב, עם אנשים טובים

מוקף בהרבה אהבה, כל כך הרעף אהבה על אנשים אז ודאי שהוא גם מקבל את האהבה הזו. זה לא

בשבילו, זה לא "אנחנו רוצים לדבר עליו", אין פה אנשים מהמשפחה, זה לא שאנחנו הולכים לספר סיפורים...

אני הייתי בבוקר בשבעה, אז מספרים דברים עליו, למרות שזה כולם אותם סיפורים פחות או יותר רק שצריך להחליף את השמות, אבל פחות או יותר אותם סיפורים, כי זה דמות אחת, דמות אחת עקבית, שפעל הרבה

מאד שנים באותו כיוון, כיוון מאד מאד יפה וחיובי. איך מישהו אמר לי ביום רביעי? אמר לי- אתה לא רואה

שהעולם פחות יפה בלי הרב אלישע? זו הערה יפה כזו, זו הערה נכונה. אני בקטנותי הסתכלתי בחוץ לא

ראיתי יותר מידי שינויים, אבל מי שמרגיש מבפנים אז יכול להרגיש.

אז אנחנו לא מדברים עליו בגלל משהו חיצוני, אנחנו בכל פעם שעוצרים, כי פה עוצרים, מכנסים פה את כל

הציבור הקדוש הזה, עוצרים ומדברים על הדמות בשבילנו. זה בשבילנו. זה ממש בשבילנו.

אני זוכר שהייתי פעם במשבר, כל שלושה חודשים בערך כשהייתי בישיבה, אולי קצת הגזמת, אז הלכתי

לתלמיד חכם גדול שהיה שם אז הוא אמר לי "תקרא סיפורי צדיקים", מאז אני עושה את זה לפני שאני נרדם,

כבר שלושים וחמש שנה כל לילה אני קורא סיפורי צדיקים, אין מספיק ספרים אז אני לפעמים חוזר על

הספרים שיש. ודאי שיכתבו ספר על הרב אלישע, זה נראה לי מתבקש, ואז נוכל לפני השינה לקרוא ספרים.

אבל עוד פעם, כשקוראים ספר על ר' עקיבא איגר או על ר' אריה לויין או על כל תלמיד חכם אז עוד פעם,

כשעוזבים את הספר על ר' עקיבא איגר או על ר' אריה לויין או על כל תלמיד חכם אחר, אז יש שתי אפשרויות

לראות: אני עוזב את הספר ואומר "וואי איזה אדם גדול.. איזה געגועים לר' אריה לויין שאני לא הכרתי" אבל

אתה אומר וואי היה פה אדם גדול. כשהכרת אותנו, אז יש לך געגועים לדמות. זה ודאי לא נכון, מה זאת אומרת? זה נכון, אבל זה ודאי לא המטרה. המטרה כשבן אדם מסתלק זה להבין שהוא היה אדם גדול... ומה קורה איתי? האם אני מבין את זה, האם אני לוקח מזה משהו? האם אני מסוגל לקחת מזה משהו? או שהכל נשאר בגדר פשש. אדם עצום, אדם גדול, חי בתוכנו מלאך, חצי מלאך, שלישי מלאך, לא יודע, כל אחד לפי ההגדרות שלנו. אני חושב שזה לא דבר נכון. אני חושב שאדם שלא עושה את העבודה של תרגום או יישום של הדברים אז בזבזנו פה שעה. בסוף בזבזנו פה שעה. למה? כי אפשר גם ללמוד תורה לעילוי נשמתו, זה גם טוב, תורה זה תמיד טוב. אבל פה אנחנו רוצים לעשות משהו אחר. אנחנו רוצים ללמוד תורה באופן אחר. איך לומדים תורה באופן אחר? למדנו קצת עם שנה ב' מי שהיה בעניינים, למדנו על שימוש תלמיד חכם, זה מה שעושים עכשיו. זה שימוש תלמיד חכם. לשמש תלמיד חכם זה לא רק בחייו, זה גם במותו, אם מבינים שהיה פה דמות אדם גדול רציני חשוב שיכול ללמד אותנו. טוב, אז תובנה ראשונה שאמרתי, אדם גדול זה אדם שאומרים דברים גדולים והוא גם שם, הוא חי אותם. כי אם הוא לא שם, זה מאד צורם. עדיף להיות אדם קטן שלא אומר כלום, אבל אדם גדול שחי את זה, זה רווח עצום. אחד.

שתיים אמרנו שהעבודה המרכזית כאן זה ללמוד מזה. מי שיוצאת מפה, לא בגלל שאני אומר, אני כאן כלי, צינור, אבל מי שיוצא מהסיפורים על הרב אלישע, אם על הדמות, אם על דבר ששמעת, דבר שקראת, דבר שאתה יכול להתחבר אליו ואומר "ואי, יש פה אדם גדול ואני מיישם את זה" לא משנה כמה אתה מיישם באחוזים, לא בטוח שאתה יכול ליישם מאה אחוז. למשל אחד הדברים שהיה בולט אצלו, אני אומר בהומור, זה שהיה לוחץ יד מאד חזק, לא בטוח שאתן יכולות לעשות את זה... אז לא צריך. אבל את החום שהוא הקרין במפגש עם אנשים, הכשרון הזה לחבר את עצמו לבן אדם בכל מצב שהוא ובכל עניין שהוא, זה אפשר לקחת. כמה תקח מזה? לא יודע כמה תקח מזה. טוב, אבל זה מייאש, כי אני לא יכול להיות הרב אלישע וישלצקי מחר בבוקר. אבל אף אחד לא דורש ממך את זה. אנחנו דורשים להתקדם, צעד, עוד צעד, חצי צעד, שלישי צעד. מי שלא עושה צעד, חבל. זה לא בשביל זה נועדנו. חיבור עם בן אדם. החיבור נועד כדי לזוז. הוא לא צריך את התזוזה, הוא במקום טוב, אתן יכולות להיות רגועות, הכל בסדר. אנחנו רוצים בשבילנו לזוז. איך אנחנו זזים? אנחנו זזים בהרבה כיוונים. אנחנו זזים בלימוד, אנחנו לומדים תורה-התובנות שלנו מתחדדות בקודש, אנחנו משפרים את המודעות שלנו, אנחנו גם עושים מצוות, כל זה זה תזוזה. אבל יש עוד משהו, להתחבר לדמות. והיום, אם אנחנו מדברים על הרב אלישע, דרך אגב, הייתי היום בשני ניחומי אבלים, הרבנית שפירא נפטרה. אישה שאולי צריך לייחד על זה גם איזה חצי שיעור, אשתו של ר' אברום, אני חושב שהייתה בת 102 זה לא מעט. היא נפטרה ביום חמישי. אני את הרבנית שפירא לא הכרתי באופן אישי, אולי רותי יכולה לספר יותר, כי כאילו אני הכרתי רק כשהיינו נכנסים לר' אברום הביתה. כן נכנסים, לא נכנסים... היינו מספרים דברים של פיקוח נפש... טוב, אבל זה פרשיה אחרת.

בכל אופן, בכל אדם שאנחנו פוגשים, במיוחד אנשים גדולים. הזכרתי עכשיו שניים שאתם יודעים בשבעה הנשמה היא בין שמיים לארץ, נמצא עדיין בתוכנו, כתוב בזוהר שהנשמה עולה מדרגה. אחרי הפטירה היא נמצאת הרבה בעולם הזה, אחרי הקבורה היא עוברת שלב, בשבעה עוברת שלב, בשלושים עוברת שלב, בשנה עוברת שלב, וכל שנה הנשמה חוזרת לכאן, ביום הפטירה. אני לא יודע מה זה אומר, אני לא מבין בזה... אבל מה שכן, זה שעדיין... דרך אגב, אני זוכר אותו כאן, במקום הזה מדבר....

אז זה נקודה אחת שרציתי להגיד.

נקודה שניה שרציתי להגיד זה בהקדמה-

שאדם שמסתלק מה שנשאר לנו זה רק הנשמה. כשאתה חי בעולם (בע"ה שנהיה בריאים, בימינו אומרים אמן) יש מפגש כפול. אתה נפגש עם גוף ועם נשמה. אתה נפגש עם החיים הפשוטים. אדם אוכל, אדם שותה, אדם חי. ברוך ה'. וגם את הצד הערך נוסף שלו- הקודש שלו, החידושים שלו, המידות שלו, זה אתה גם נפגש אבל אתה נפגש בתוך החיים. כשאתה מסתלק פתאום אתה מסתכל על הבנאדם רק בצד הנשמתי שלו. ולכן הנקודות המיוחדות כאן, שאולי בע"ה נדבר טיפה, זה נקודות של נשמה. ואת האמת, זה לא כל כך לדבר במושגים של נשמה על הרב אלישע כי הוא מאנשי נשמה. יש ביטוי כזה ברב, יש אנשי רוח ויש אנשי נשמה, ככה הוא כתב. גם ברב צבי יהודה זה מופיע בארבעים ושמונה מעלות של קניין תורה. יש אנשי נשמה. הרב אלישע ודאי היה איש מאנשי נשמה.

אז גמרתי את ההקדמות עכשיו אני רוצה להתייחס לדמות בכללי ואחר כך טיפה לספר סיפורים. אני לא למדתי אצלו, לא הכרתי אותו בצורה מאד מאד מעמיקה, כמה עניינים איתו פה ושם. נספר קצת, אבל ודאי לא סיפורים "וואו", סיפורים פשוטים שודאי שיש אנשים שיש להם סיפורים הרבה יותר טובים. אני חושב שהרב אלישע בשלושה דברים היה נדיר. יש פה איזה משהו מאד נדיר ברב אלישע, אני אומר בשלושה דברים, יהיו שיגידו הרבה יותר דברים. בסדר, אני אומר מה שאני קלטתי, מה שסידרתי לי בראש בין הקריה לבין ירושלים. אז ככה, דבר ראשון זה האהבת ישראל שלו, זאת אומרת הרב אלישע היה אוהב ישראל. זה אפשר להגיד יש את האוהב ישראל הגדול "מאפטא" אני יודע הוא היה מראשוני החסידים, אבל הרב אלישע מאחרוני החסידים הוא היה אוהב ישראל. מה זה אוהב ישראל? זה אוהב את האנשים. היה אוהב את החיבור איתם, את הקשר איתם, היה אוהב אנשים, היה שואל אותם מה קורה, היה מתעניין באמת מה שקורה לכל בן אדם. בכל בן אדם נגע, נגע בו. יש איזה בחורצ'יק שבגיל 14-15 התייתם מאבא או מאמא, לא זוכר. והיה בשכונה שם, בחור חרדי, שלא כל כך הסתדר עם הבית ויום אחד הוא הגיע לתפילה, לא יודע איזה, שחרית מנחה ערבית, זה מה שיש, והוא התפלל שם ודי התפרק. התפרק. בכה, התעצבן, לא יודע. והרב אלישע היה בתפילה ולא היה מצב שהוא לא יישאל אותו מה קורה. לא היה מצב. זה לא היה בלקסיקון שלו. למרות שהיה לו שיעור, למרות שהוא יאחר, כי תמיד הוא יאחר, כי כל פעם היה לו כל כך הרבה דברים תוך כדי... פעם אחת הייתי בכנפי נשרים, סתם הייתי ברחוב, הוא היה במעבר חציה, רצה לעבור את הכביש והיו הרבה אנשים. פגשו אותו, היו אומרים לו שלום. אני מסתכל אני רואה, בן אדם רוצה לעבור את הכביש וכולם מדברים איתו, לוחצים לו את היד, ואצלו יד היה פירוק היד. אחרי כמה דקות באתי אמרתי "חבר'ה, הוא רוצה לעבור את הכביש", הוא אמר "מה קרה? זה בסדר, הכל בסדר"...

קיצור הבחורצ'יק הזה הרב אלישע בא אליו ואמר לו מה קורה איתך, אבל הוא לא אמר לו מה קורה איתך כמו שאני אומר, לא יודע איך הוא אמר, כי הוא היה לו כשרון כזה, זה כשרון, לי אין את הכשרון. אבל היה לו כשרון לבוא ולהגיד משהו מאד מאד מאד שאתה מתחבר. הבחורצ'יק הזה שכבר עזב הרבה מסגרות והרבה עניינים הוא התחבר לדמות, לא ידע מי זה, והתחבר לדמות ואז הרב אלישע תמיד היה אומר "האם אתה תסכים ללמוד איתי פעם בשבוע כוזרי?" והוא הסכים, והם למדו, במשך כמה שנים ככה זה היה, עכשיו זה סיפור אחד... תראו כמה מעגלים עוד אחד ועוד אחד...

דרך אגב, היה גם סיפור מעניין שפעם אחת הבחורצ'יק הזה מתקשר אליו אומר לו "אני לא יכול לקבוע חברותא, אני התחלתי עבודה חדשה ברולדין...". ומה שהוא אמר לו, זה שהוא לא יכול לבוא... ואז הוא אמר לו "מה קרה?" הוא אמר לו "יש לי משמרת ברולדין" אז הרב אלישע הגיע לשם, והלך לבוס ואמר לו "תקשיב, אני לומד עם הבחורצ'יק הזה כבר הרבה זמן. אני לא מוותר עליו. אני משלם לך על שעת העבודה שלו ואני לומד איתו", טוב אז הבוס הוא באמת התרגש...

אז הדבר הוא אופייני. אבל זה קצה קרחון, זה סנונית של דבר שנקרא אהבת ישראל. כל סיפור הגרעינים.. דרך אגב, בפורים, הוא היה שולח משלוחי מנות לכל מיני אנשים, היינו מקבלים את זה שבוע אחרי פחות או יותר, תמיד על השולחן שלי בישיבה היה משלוח מנות של הרב אלישע, לא היה בדיוק בפורים, אבל תמיד היה גרעינים. גרעינים שחורים. תמיד הייתי צוחק איתו על הגרעינים... זה גם פרסומת לגרעינים... טוב, לא משנה.

פעם אחת הוא התקשר אליי, ביום רביעי או חמישי אני לא זוכר, ואמר "איפה אתה שבת", אמרתי "אני שבת בבית", הוא אמר לי "אבל אתה בשבת במגדל העמק" אמרתי לו "לא מכיר מגדל העמק, אף פעם לא הייתי במגדל העמק, אין לי מה לחפש במגדל העמק" הוא אמר לי "כן, אבל אתה צריך להיות במגדל העמק בשבת", אמרתי לו "תקשיב אני יש לי שבוע ככה, אני בבית בשבת". הוא אמר לי "תראה, אני הייתי צריך לנסוע, אבל לא משנה, הוא לא היה יכול לנסוע, ואתה היחיד שיכול לעשות את זה" אמרתי לו "תקשיב, אתה התקשרת כבר לארבעים אנשים ואמרת להם שהם היחיד. זה לא יפה", אני הייתי במגדל העמק בשבת, כן? לא לחשוב אחרת. אז הוא התקשר אליי ביום שישי כשהייתי בדרך, הוא אומר לי "אתה בדרך?" אני אומר לו "כן", "מה אתה הולך לדבר?", אמרתי לו "תשמע, אני אדבר איתם כמה דברים... פרשת שבוע...". הוא אומר לי "עזוב, עזוב, עזוב... צריך לחבק אותם". אמרתי לו "תקשיב, אתה תבוא לפה תחבק אותם", "לא, אתה היחיד שיכול לחבק אותם". בסוף חיבקתי אותם. גם שאני לא... זה לא הטיפוס. אז חיבקתי אותם, הוא אמר לי מה

להגיד... ותוך כדי השבת אני ידעתי בסוף כתבתי לו במוצ"ש שיצאתי ממגדל העמק אמרתי לסיסי תכתבי לו הודעה "אני חושב שהייתי שליח נאמן שלך", אז הוא התקשר "אז מה אמרת?", טוב, עוד פעם, בסדר... ש': מה הוא אמר לך?

ת': בעיקר, לאהוב אותם. אמרתי לו, תשמע, אני לא יכול לבוא לאנשים להגיד להם "תשמעו, אני אוהב אתכם", הוא אמר לי "לא, אתה יכול", אמרתי לו אני.. זה לא עובד אצלי. אני צריך להגיד איזה רעיון... הרב זצ"ל אומר ש... "עזוב, עזוב, תגיד להם שאתה איתם, שאתה חושב עליהם", אבל אני לא חושב עליהם... "תגיד להם!" אלישע, טוב אני לא קראתי לו הרב, סליחה אני מתנצל, אמרתי לו אלישע... "זה טוב, זה טוב" טוב בסוף זה שכנע אותי... בסוף הלכתי לשם ואמרתי להם שאני אוהב אותם. אבל לא בהתחלה... בסעודה שלישית אני אמרתי להם....

חבל רציתי לספר את זה לחיה וישליצקי היום דיברתי איתה קצת.

אהבת ישראל, באמת, המון סיפורים כל אחד יכול לספר משלו.

אנחנו פעם היה לנו איזה סיפור בשבי חברון... לא נספר פה פרטים... היה איזה משהו ש... אנחנו היינו די על הפנים. וב12 בלילה אני מקבל טלפון ממנו, 12 בלילה זה מאוחר, אני כבר ישן 9, אבל ב12 בלילה אני הייתי ער אני רואה טלפון ממנו הוא אומר לי "אני למטה, בבנין, אני בדרך מדימונה לירושלים ואני רוצה לשתות כוס קפה", "טוב" אמרתי לו, "אבל קצר", כאילו קפה קצר... לא משנה. הוא בא, הוא ישב, היה עוד מישהו איתנו, ישב בסלון דיברתי איתו, דיבר איתנו עד 2 בלילה. יש משהו מאד מעניין אצלו, אני חושב שזה נקודה מאד ייחודית אצלו, שמצד אחד היה מאד מאד מחובר לרבותינו. מצד שני הוא מאד ידע "למצע" לא יודע אם זה המילה הנכונה... הוא ידע למצע. לדרבן כל אדם לעשות את הדברים שהוא עושה, לא לדאוג, לא לפחד, "ממה אתה חושש? הוא לא רוצה שתעשה את ה...? הוא רוצה! אני אומר לך שהוא רוצה!" אני לא בטוח שהוא רוצה למה חטפתי אתמול ממנו, חבל על הזמן.. "הוא רוצה אני אומר לך שהוא רוצה! אתה לא מאמין לאלישע? אני אומר לך שהוא רוצה!"

זה היה מאד ייחודי הביטחון שכל רצון טוב, כל עשיה ברוכה בעם ישראל, לטובת ישראל, הוא אוהב ישראל. הוא היה כל הזמן מפרגן, מחזק.. היה לו וורט כזה שהרב זצ"ל מביא שאסור לכבות גחלת מהמזבח. כתוב שאסור לכבות את האש, אש תמיד, אבל גם גחלת אחת אסור. מה זה גחלת? חתיכה קטנה. אש זה גדול, ויש כל מיני חתיכות. אז מה אכפת לך שאני אכבה גחלת? כתוב שאסור לכבות גחלת אפילו אחת. והרב מסביר שגחלת אחת זה רצון טוב. והרב אלישע כל הזמן היה אומר את זה, הוא היה אומר "אתה עושה משהו טוב? אל תכבה את זה. אל תכבה. אתה חייב להמשיך", הדירבון הזה אני חושב שהוא גם דירבן את עצמו, כי הוא לא חסך, טוב זה ידוע מראש, הוא היה נוסע.. הגיע לכל מקום..

כשהתפוצצה פרשייה של הרב מצפת אז אני לא יודע למה התקשרתי אליו, אני לא זוכר אפילו למה זה היה, ניסיתי לזכור, לא זכרתי, אז אני אומר לו "נו, איפה אתה היום?" הוא אומר לי "אני בדרך לצפת", אני אומר לו "מה אתה בדרך לצפת?" אומר לי "לא שמעת?" אמרתי לו "שמעתי", אז הוא אומר "חייבים לחבק את הרב שמואל. חייבים לחבק את הרב שמואל", אמרתי לו "שלח לו אסמס". לא, זה לא היה עובד אצלו. זה היה הקשר הזה, הוא נסע משם לשם היה שם... התחושה הזו שהוא איתך. הוא איתך. הוא איתך. לגמרי איתך. זה לגבי אהבת ישראל.

זה נקודה מאד שאפשר לספר... אולי יש אנשים אפשר לבוא לפה... אז יש המון סיפורים אבל אהבת ישראל מאד מאד ייחודית אני חושב שזו נקודה מאד בסיסית שבלטה אצלו בטירוף.

הנקודה השניה שאני רואה אותה גם כדבר לא מובן מאליו בכלל, זה זה שהוא לא החשיב את עצמו. יש לא להחשיב את עצמך ויש לא להחשיב את עצמך. יש ענווה יש גאווה, יש כל מיני... אני מכיר את כל המושגים האלה, כבר שמעתי עליהם... אבל באמת האדם הזה כל פעם היה נותן שיעור בענווה. הוא באמת חי את זה. הוא חי שכל מה שיש לו זה מלמעלה. הוא ידע שהוא עושה דברים, הוא לא היה טיפש, טיפש הוא לא היה. הרבה דברים הוא כן היה, בחיוב, הוא לא היה טיפש. אבל הוא כל כך חי את זה שהוא צינור. זה ממש היה בולט. אני לא יודע איך מגיעים לזה, אפשר ללמוד הרבה דברים... אבל הסוד הזה הוא לא יופיע בסיפורים בוצאפ, כי זה סוד כזה, להגיד להבנה, וכל אחד מכיר, יש מהר"ל מפורסם בנתיב הענווה שהמהר"ל

אומר שענווה זה לא להגיד שאני טיפש... ענווה זה לדעת שיש בך הרבה דברים וכל הדברים האלה מיוחסים כלפי מעלה.

אבל הסוד הזה, באמת, לחיות את זה, בפשטות, בעומק, אבל בעומק ממש. לא מחשיב את עצמו. לא מחשיב את עצמו. בן אדם לא מחשיב את עצמו. יכול לדבר עם ילד קטן, הוא יכול לדבר עם מבוגרים, הוא יכול ככה, הוא יכול ככה. יכול באמת להתלכלך במובן הרוחני, ללכת לכל מיני מקומות שחסר, הוא לא מתרגש משום דבר, זה לא פחיתות כבוד אצלו. זה לא פחיתות כבוד אצלו ללמד ככה או לדבר עם זה, או לעשות שלום... אתם יודעים, גרעינים, אנחנו מכירים את הגרעינים באור המאוד יפה שלהם, שבאו כמה משפחות והקימו גרעינים, יש פה בנות גרעינים? שאני לא אגיד שטויות. הנה. אז יש בגרעינים האלה יש מלא בלאגן, יש פוליטיקות אינספור, יש סיפורים מפה עד מחר, לא נחמדים הסיפורים. הרב אלישע נכנס כל הזמן לעובי הקורה, הוא לא היה מלמעלה להגיד הכל טוב, הכל נחמד, צריך להגדיל את הרוח, הוא ידע לעשות את זה, הוא עשה את זה, אבל אני חושב שהייחודיות הזאת זה לא להחשיב את עצמו איפה שצריך. ושאלו אותו שאלות מורכבות, העיפו אנשים משם, העיפו ראשי גרעינים. חלק אני ודאי מכיר, לא שהייתי מעורב בכלום, אני לא בגרעין. אבל הוא נכנס לא החשיב את עצמו, הוא היה מסוגל לקחת את עצמו לכל מקום שצריך אותו. הוא היה בא, היה מקשיב, היה לו הרבה הרבה הקשבה, הרבה יכולת הקשבה להבין ולהבחין. הוא היה מחלק הרבה, היה מבחין, היה הרבה ניואנסים אצלו, גם בשיעורים, לא יודע אם שמעתם את השיעורים שלו, אבל מי ששמע שיעורים שלו אז הרבה דברים עדינים, נכנס בעדינות להמון דברים, מנסה לתאר אותם בבהירות, בחכמה, אבל ככה הוא היה גם בחיים. הוא לא החשיב את עצמו. הענווה אצלו זה לא היה סימא. באמת הוא לא החשיב את עצמו. הוא היה בא למקומות ותמיד לא אהב שעושים לו כבוד, ואני חושב שזה אחד הדברים... לא יודע, זה לא יכול להיות לא בולט. הוא ניסה לא לבלוט, אבל זה היה מאד מאד מרכזי. אז דיברתי על אהבת ישראל שלו ודיברתי על הלא להחשיב את עצמו. הערה מהקהל.

הרב: אני חושב שאצלו זה היה נשפך, הענווה, כמו כוס שממלאים הרבה. אז באמת היו רואים את זה... אתם יודעים שבצבא הוא היה בתותחנים, עכשיו היה פעם, יש לי חתן שאבא שלו היה מפקד סוללה, המחנות שלנו הוא מפקד סוללה בתותחנים. ויום אחד, אני אגיד לכם מתי זה היה, זה היה כשאנחנו ישבנו שבעה, אז הרב אלישע היה וגם המחנות שלנו היה ופתאום הוא אומר לו, המחנות שלי אומר "אבל מי זה?", אמרו לו "זה הרב אלישע וישליצקי", הוא אומר "זה הרב אלישע וישליצקי? אני יודע, זה קורא לו אלישע וישליצקי הוא חייל שלי, אבל מה הוא קשור? אמרו לו תשמע, הוא בנאדם רציני, הוא מעביר שיעורים... הוא... אז הוא בא אלי, הוא ספרדי טוב כזה הוא אמר "תשמע, אני מתנצל, אני מתנצל", לא ידעתי מה הוא מתנצל, שאלתי אותו אז הוא אמר: תקשיב, בכל אימון מפקדים בסוללה יש, מביאים את הקצינים, ותמיד צריך איזה חייל אחד שהוא מכין קפה... אז במילואים שאלתי פעם 'מי רוצה פה לבוא להיות, קוראים לזה בעברית, אתן לא הייתן בצבא, קוראים לזה "רץ קנקן" כי יש לו קנקן וכל פעם הוא רץ... לא משנה... קיצור, אז ההוא אמר אני, ההוא לא הכיר אותו, אמר בסדר. עכשיו הוא התנצל, הוא אומר אתה לא מבין, אנחנו יושבים בזה, אחרי כמה זמן מתכננים דברים, עושים דברים, הוא יושב בצד עם ספר, אומרים לו "אלישע תכין עוד פעם", הולך מכין חוזר. ככה באימוני מפקדים. וכשהוא התנצל אני ראיתי את הרב אלישע כל כך 'עזוב אותי, כאילו, תעזוב אותי' וגם בסוף הוא אמר לו 'תגיד את זה בשקט, יש אנשים ששומעים'. אז אני לא חושב שהוא רצה לחנך, הוא לא רצה לחנך, דרך אגב הסיפור שאני סיפרתי לכם שהוא בא אליי הביתה, ישב אצלי בבית, הוא לא אמר 'צריך לעשות ככה, לא אכפת לך, תעזוב אותם, תעשה ככה'. מאד מאד בעדינות הוא אמר "אבל זה דבר טוב, זה דבר טוב, אז מה, אתה תעזוב דבר טוב?" ואחרי שאתה יוצא משיחה כזו אתה חייב לתפוס פרופורציות של החיים, זה מה שאני שומע שהיה מאד מאד נכון.

טוב. לא נשאר לנו כל כך הרבה זמן. האהבת ישראל, אפשר לספר מליון דברים ועכשיו רצים לי בראש כל כך הרבה דברים, אבל אם אנחנו לא נלמד מזה משהו, הרי זה קצה קרחון כי כל בן אדם, אבל אם אנחנו לא נלמד מזה משהו, משהו, לא קילומטר, אבל משהו קטן, אז לא עשינו משהו. אז בסדר, אז דיברנו פה והיה נחמד, היה נעים, שתינו תה, לפחות אני. אבל אנחנו חייבים לזוז. חייבים לזוז. דרך אגב, הרב אלישע גם היה לו חבורות כאלה שלא היו כל כך מפורסמות שהוא היה בא ואומר "אני לא נותן שיעור, פה אפשר לדבר על מה שחווים" ואז היה מספר כל מיני סיפורים, היה לו מיליון סיפורים, הוא היה בא

מפה לפה, מפה לשם, לכל מיני דברים. היה מביא את זה והיו מדברים על זה, זה היה ממש שיחות ככה מאד מהלב, ככה, לא איזה שיעור עם דף מקורות ככה. זוכרות את הדף מקורות שלו? ארבעת אלפים שמונה מאות עשרים מקורות, שאתה מחפש את המספרים מאחד עד מאתיים שמונים ושמונה, אז לא, הוא לפעמים היה לו - דבר אחרון- דבר אחרון,

היה לפני כמה שנים, היה מאבק מעניין, מאבק? היה ויכוח גדול על לימוד תנ"ך במשרד החינוך והיו כמה אנשים שניסו לשנות דברים במשרד החינוך, היה מלחמה... באמת לא פשוט. יום אחד אני מקבל טלפון מהרב אלישע, הוא אומר "תשמע, מה קורה? מה קורה?" אני אומר לו "תשמע, בלאגן, ככה..." הוא אומר "תקשיב", אני זוכר את זה עד היום, הוא אומר לי ככה "אני נפגשתי עם כמה אנשים, ושמעתי הרבה לשון הרע עליך". ככה הוא אמר לי, שמעתי הרבה לשון עליך. "ואני לא מקבל לשון הרע על חבר, אני רוצה לבוא, שתסביר לי את הדברים..." באמת הוא בא. באותו לילה הוא בא, הוא היה צריך לבוא באחת עשרה, הוא בא באחת, זה היה הזמנים.. נשארנו פחות או יותר עד חמש, הבאתי לו דפים וזה, כל הזמן שתק. בסוף הוא קם הוא חיבק אותי הוא אמר לי "וואלה, ידעתי שזה ככה אבל הייתי צריך לדעת". זה מאד יפה לברר עד תום, הוא לא מפחד ואם יש אמת- אומר. מברר, מברר עד תום את הדברים, זה לא סותר ענווה. ממש לא. אבל את היכולת ללמוד, אנחנו כל כך, אני לפחות, לא רואה את עצמי, לפעמים יש לי מסקנות אז אני הולך איתם, כמה ביררתי מהמסקנה הזאת? כמה מתערבב אצלי שאני לא כל כך אוהב את ההוא, שיש לי חשבון עם ההוא. הוא רצה לברר עד תום, עם הענווה שלו להקשיב, להקשיב. אני זוכר שאחרי שעתים אמרתי לו "זהו?" הוא אמר לי "אם סיימת- סיימת", אמרתי "לא, יש לי מלא", "תמשיך, תמשיך", כאילו, אני יש לי סבלנות. את הנושא הזה אני רוצה ללמוד אותו. אני חושב שהחתימה הזאת לאמת, החיבור הזה לאנשים, הכישרון הזה, אבל זה כישרון אני לא יכול ללמוד את זה. לא על הענווה שלו אני יכול ללמוד, קשה מאד. וגם לא על הכישרון להתחבר. המון המון אפשרות להתחבר בכזאת מהירות ובכזאת פשטות. זה כישרון, אני חושב שזה כישרון, זה הקב"ה נתן לו את זה. טוב, יש אנשים שיש להם כישרון והם לא משתמשים בהם לטוב. הוא השתמש, הוא השתמש, בוודאי לטוב. אבל יש פה כשרון. הרב אלישע באהבת ישראל שלו הוא איש נדיר, זה נכון שעל כל בן אדם אחרי שהוא מסתלק אומרים עליו דברים טובים, נכון, אבל במקרה הזה מה שאני נפגשתי, לא מסיפורים על ר' אריה לוי שודאי גם היו, אבל לא הכרתי אותו, אבל פה אני חושב שהנקודה הזאת של אהבת ישראל, הענווה שלו ושהוא לא מחשיב את עצמו והוא נותן מעצמו איפה שצריך, בכל פרט בכל אחד שהוא נוגע, בכל אחד שהוא נגע, והוא השתדל גם, הוא חתר מאד למגע. הוא חתר מאד למגע. בדיוק דיברתי אתמול עם מישהו שלמד באותה שנה במרכז הרב איתו, אז הוא היה חתר למגע עם החבר'ה הצעירים, ממש חתר למגע. הוא רצה להיות זה...

שמעתי פעם שר' אברום שאל איזה בחור משיעור א' בתקופה ההיא, כן? שאל איזה מישהו משיעור א', אמר לו, "נו ואיזה שיעור אתה?" אמר לו "שיעור א'" אמר לו "נו, אתה מתאקלם בישיבה?" אמר לו "כן", אמר לו "יש לך חברים?" אמר לו "לא כל כך", אמר לו "מה? אין לך חברים", אמר לו "יש לי חבר אחד", "איך קוראים לו?" -"אלישע", -"איזה אלישע?" -"וישליצקי", היה לו פער בינו לבינו, לא יודע, איזה עשר שנים, הוא היה חבר. חבר, כן? יש מושגים של חברות. חברות. והרב אלישע הוא נתן לך את התחושה שהוא חבר. שני סוגים של חברים. הוא היה חבר לכל דבר טוב. והיה מתחבר לכל דבר טוב. איכשהו. הוא גם יזם את זה. זה לא סתם היה יושב בירושלים לא עושה.. הוא יזם את החיבורים שלו. את החיבורים לגרעינים התורניים, הוא חיבר, הוא יזם. הוא יזם להיות מחובר לגרעינים. כי הוא ידע שהוא יכול להביא מס ערך מוסף בזה, הוא יזם כל כך הרבה דברים להיות מחובר, חבר, לדברים טובים. איך כתוב? "חבר אני לכל אשר יראוך" אז זה זה. הוא היה חבר. חבר. בכנס תנ"ך בקיץ אז תמיד הוא היה בא. בכנס האחרון הוא לא הרגיש טוב, אמרתי לו "תבטל, בוא נבטל, תבטל", אמר לי "אני לא מוותר", הגיע הכנס. יש כנס גברים, כנס נשים. בכנס גברים סידרנו לו מקום למטה כדי שלא יעלה מדרגות, ולא היה מספיק מקום. אז הוא אמר לי "מישאל, אני עולה למעלה". אמרתי לו "עזוב את זה, מה אכפת לך?" הוא אמר לי "לא, זה עם ישראל". עם ישראל אצלו זה היה... אז הוא עלה למעלה, זה היה כל כך קשה לו לעלות, אחר כך לעלות לבמה, היה לו קשה ממש ללכת, אז הוא העביר שיעור, ואז הוא הרגיש שהוא צריך לשיר. אז הוא התחיל לשיר. עכשיו, אני אגיד לכם את האמת, אם אני הייתי שם מתחיל לשיר, לא יודע, או שהיו מאשפזים אותי באיתנים, או שמשוהו יותר גרוע. לא יודע, אנשים התחילו... ואני התפדחתי חבל על הזמן. אני אמרתי "וואוו, מה הולך איתנו", פתאום אני מסתכל, רואה כולם שרים. אף אחד לא רואה אותי, כולם עיניים עצומות, וואלה מאיפה יש לו את זה? יש לו את זה. זה היה בגברים. בנשים, הוא

בא ואז הוא אמר שיעור ואז הוא בירך. הוא בירך אותם. הוא דיבר על הלימוד תנ"ך בגובה, הוא דיבר הוא אמר "מה אתם לא יודעות מה אתן עושות פה בכלל" דרך אגב זה מוקלט, זה יש לי את ההקלטה, שלחתי למשפחת וישליצקי, ובסוף הוא אמר וזה היה פאדיחה, באתי לקחת אותו כי הוא אמר לי אני לא יכול לרדת לבד מהבמה, לא רוצה שאנשים יעזרו לי, תבוא. אמרתי לו אני אבוא לעזור לך, אז הוא אמר "אני חייב להגיד תודה מיוחדת לחבר הכי טוב" זה כמו במגדל העמק. לחבר הכי טוב שלי, שהוא גם מורי ורבי. זה לא נכון. אמרתי לו "למה אתה אומר שטויות? כל פעם שטויות..."

הוא היה כל כך חשוב לו לבוא, הוא אמר לי אם בנאדם אחד יותר יבוא לכנס בגללי, בזכותי, אז זה שווה. ובאמת החברות שלו הייתה לעילא ולעילא. גם ביחס למה שרותי אמרה, אני חבר לכל דבר טוב, בעצם. לכל דבר של אמת. של יראת שמיים. אבל חבר אמיתי לבן אדם. הוא חבר. הוא חבר. היה בא, היה אומר "אנחנו חברים", ולכן הוא היה בא.

כשהוא חלה, אז הייתי אצלו באלול האחרון, באתי אליו אז הוא אמר "מה, באת במיוחד?" הוא היה בא במיוחד, אני לא באתי במיוחד, אמרתי לו "לא, היה לי משהו פה בקרית משה, באתי. אבל אנחנו חברים...". "נכון, נכון, אנחנו חברים". החברות הזו, התחושה הזו, לא יודע צריך להשתפר, אני ודאי צריך להשתפר בזה אבל לקחת משהו ממנה שאמרנו פה מכל הסיפורים שיש, מי שיש לה סיפורים שלה על הדבר הזה, מי ששומעת סיפורים, רק יש לי בקשה אחת. לא לשמוע סיפור ולהגיד "וואי, איזה אדם גדול אבד", וזה נכון. אבל מי שיגיד דבר כזה בלי ה"ו..." אני חושב שאנחנו לא עושים לו שירות טוב. אני חושב שאם אנחנו רוצים באמת להתחבר לדמות של הרב אלישע חייבים את המס ערך מוסף, והמס ערך מוסף שלי זה להתקדם במשהו. אני ביום הלוויה ישבתי עם עצמי אמרתי תקשיב, אל תהיה ליצן, תתקדם במשהו. תתקדם במשהו בזכותו. כל אחד לפי עניינו, לפי איפה שהוא נמצא לפי איך שהוא חי, אבל זאת נקודה קריטית. אם ניקח משהו, משהו קטן, עוד פעם, לא משהו בומבסטי, מחר אני הולך להיות ר' אריה לוין לסיים את הש"ס, וזה לא יקרה, זה לא יקרה. אצלי זה לא יקרה. בכלל לא יקרה. הרב נבנצל עכשיו עשה סיום 101 של הש"ס, 101. אני זה נראה לי ייקח לי כמה גלגולים אבל לא משנה, אבל טוב.. בכל אופן, הנקודה הזאת זה לזוז, להיות חברים יותר טובים אחד לשני, בתוך הקבוצה, חברים, חברים אנחנו קבוצה. לא משנה, יש אנשים שלא נמצאים, יש אנשים שהיו פה ושלחו הודעות בפלאפון (ראיתי את זה), היו אנשים שהיו בים היום, בסוף אנחנו קבוצה אחת. להיות יותר חברים, חבר. חבר. אפילו במערכת הקטנה הזו שלנו, במסגרת הקטנה הזאת. מדרשת הרובע. הנקודה הזאת של להיות חבר, לא להיות חבר לכל אשר ייראוך, אלא חבר לחבר. להיות יותר נחמד, להיות יותר אדיב, להיות יותר מסביר פנים, להיות יותר מחייך. זה ודאי ייאמר לזכותו. שיהיה שבוע טוב, בשורות טובות.